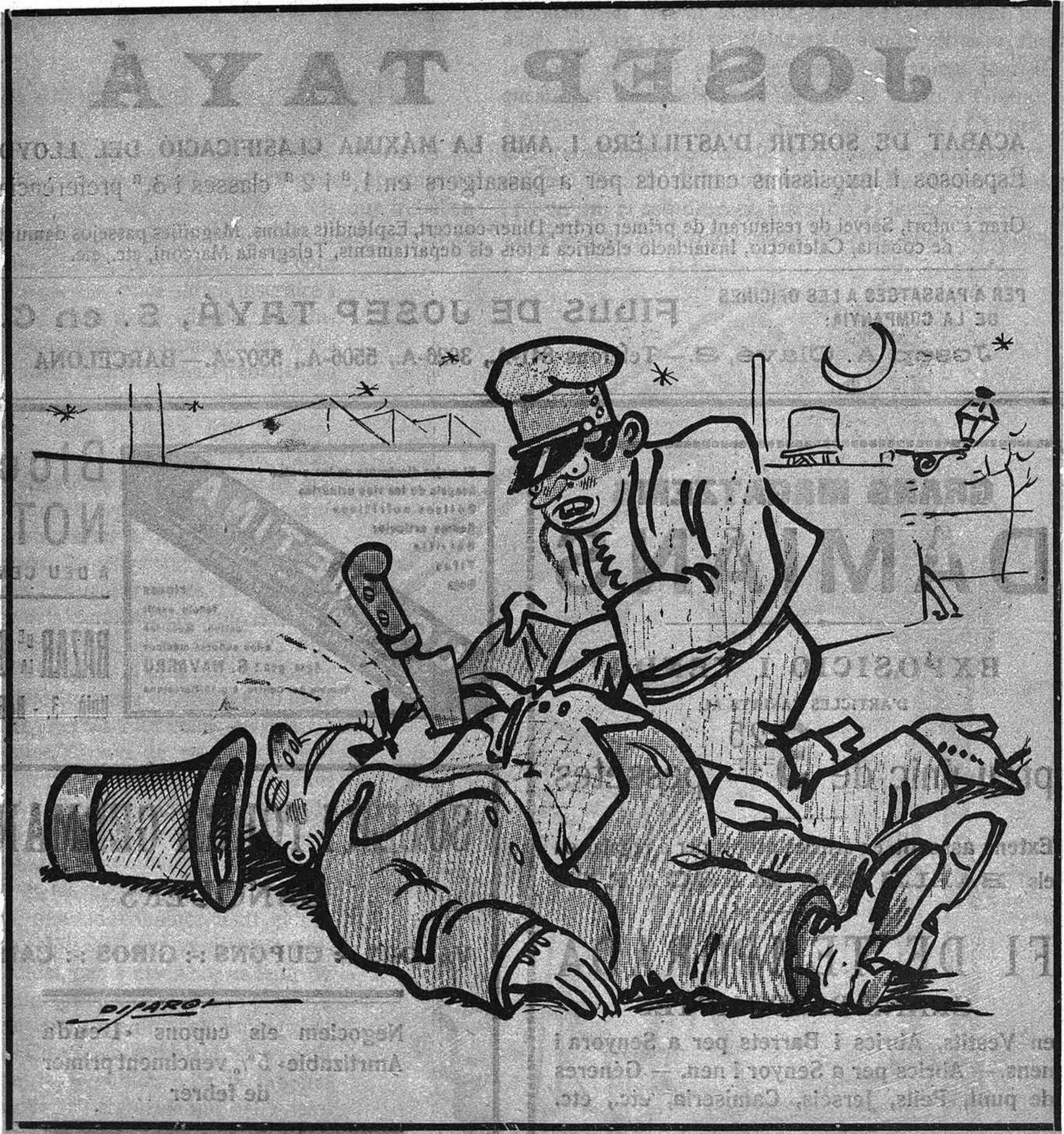

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2135

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 6 de Febrer de 1920

EL LLADRE INFORTUNAT

—Malaguanyada feina!... Ni una engruna de tabaquet!..

Vapors Correus "TAYÁ"

Servei ràpid mensual a la HAVANA i NEW ORLEANS

Dintre de la primera quinzena de febrer pròxim sortirà de Barcelona
Efectuant son primer viatge
amb escalas a València, Alacant, Màlaga i Vigo, directe per a la Havana, Santiago de Cuba i New Orleans el magnífic trasatlàntic

JOSEP TAYÁ

ACABAT DE SORTIR D'ASTILLERO I AMB LA MÁXIMA CLASIFICACIÓ DEL LLOYD
Espaiosos i luxosíssims camarots per a passatgers en 1.ª i 2.ª classes i 3.ª preferència

Gran confort, Servei de restaurant de primer ordre, Diner-concert, Esplèndits salons, Magnífics passejos damunt de coberta, Calefacció, Instal·lació elèctrica a tots els departaments, Telegrafia Marconi, etc., etc.

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

EXPOSICIO I VENDA

D'ARTICLES VARIATS AL

preu únic de **3²⁵** pessetes

Extens assortit en articles propis per a regalar en
els **BALLS DE MASCARES**

FI DE TEMPORADA
GRANS DESCOMPTES

en Vestits, Abrics i Barrets per a Senyora i
nens. — Abrics per a Senyor i nen. — Gèneres
de punt, Pells, Jerseis, Camiseria, etc., etc.

Mobles, Alfombres, Impermeables,
Calçats, Guants, Articles sport, etc.

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Gólicas nefríticas
Reuma articular
Nefritis
Rifug
Gota

UROMETINA
LAMBOTTE HERMANOS
3.ª línea - Urotropina - Hexametileno tetramina - Formol

PÍDASE
Folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Blocks
NOTES

A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3. - BARCELONA

SOLER I TORRA GERMANS BANQUERS

VALORS :: CUPONS :: GIROS :: CANVI

Negociem els cupons «Deuda
Amrtizable» 5%, venciment primer
de febrer

Rambla d'Estudis, 13 i Bonsuccés, 1

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

L'anti-vaga municipal

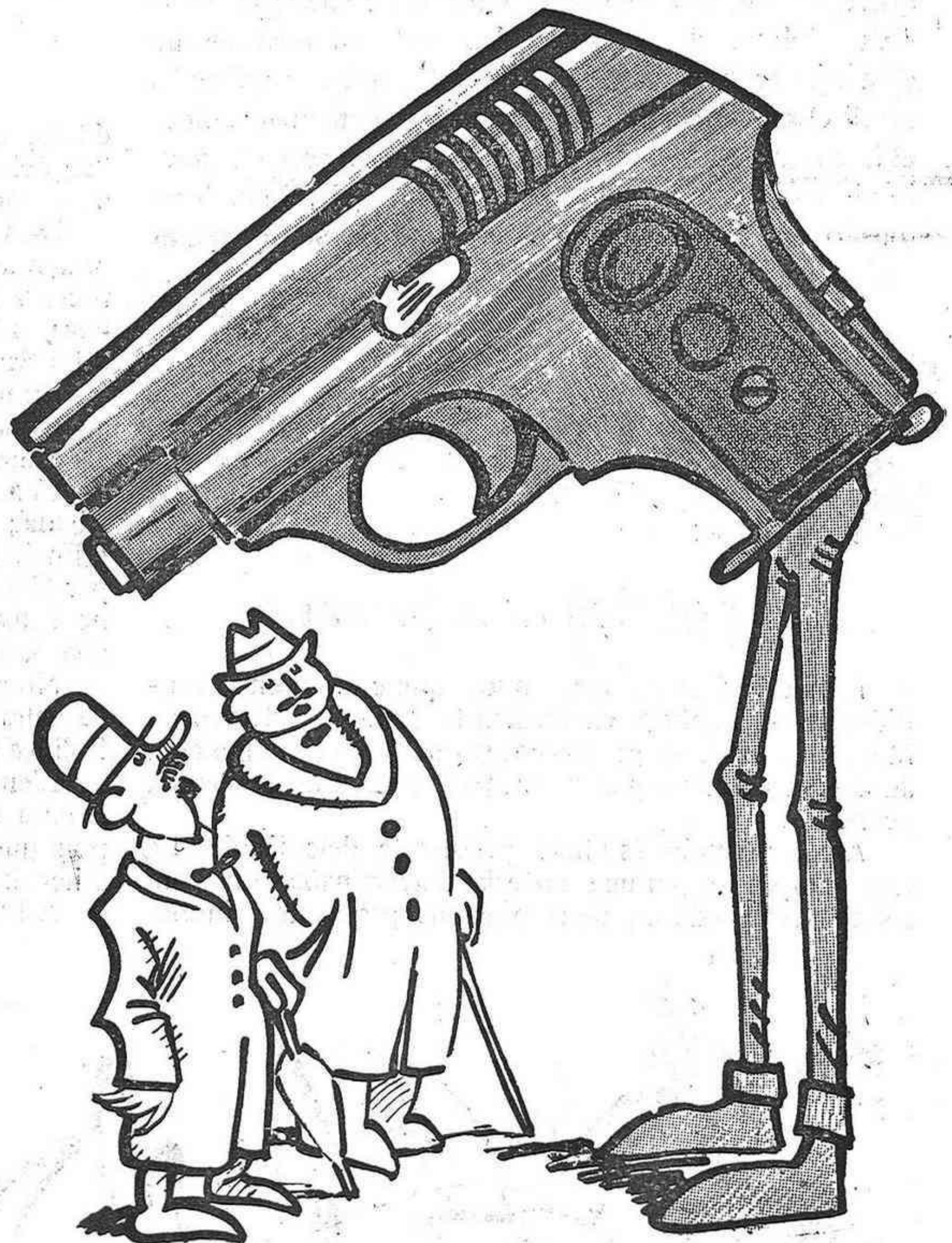
En ple «lock-out», «lock-out» a porta oberta, hi ha qui treballa com en aquelles benhaurades èpoques de les deu hores i les tres pessetes. Però els que treballen no són ni paletes, ni metalúrgics, ni teixidors, no són ni tan sols treballadors. Són candidats. I com que els hi seria una mica difícil inscriure's en el cens obrer o en el patronal, han inventat un nou treball, desconegut en totes les «economies, que'n diuen «treballar les eleccions».

Aquesta feina, la única que fa guanyar-se el pa sense la suor del front, i amb la que el Déu bíblic no hi va pensar mai castigar an aquell drogo lasciú que's digué Adam, consisteix en fer llistes, en pronunciar discursos, en enganxar proclames, en pagar copes i en trobar amics. El candidat i els amics dels candidats se converteixen, durant aquests dies, en els sers més optimistes i fraternitaris. Per a ells els homes no tenen defectes; per a ells caduquen totes les antigues ofenses i les velles rivalitats, i fins els deutes, si són de menor quantia; per a ells un home no és un home sinó un vot, que s'ha de conquerir com la carn de dona, amb afalacs i grates mentides. An el conjunt d'aquestes feines, l'anomenen «el treball de les eleccions».

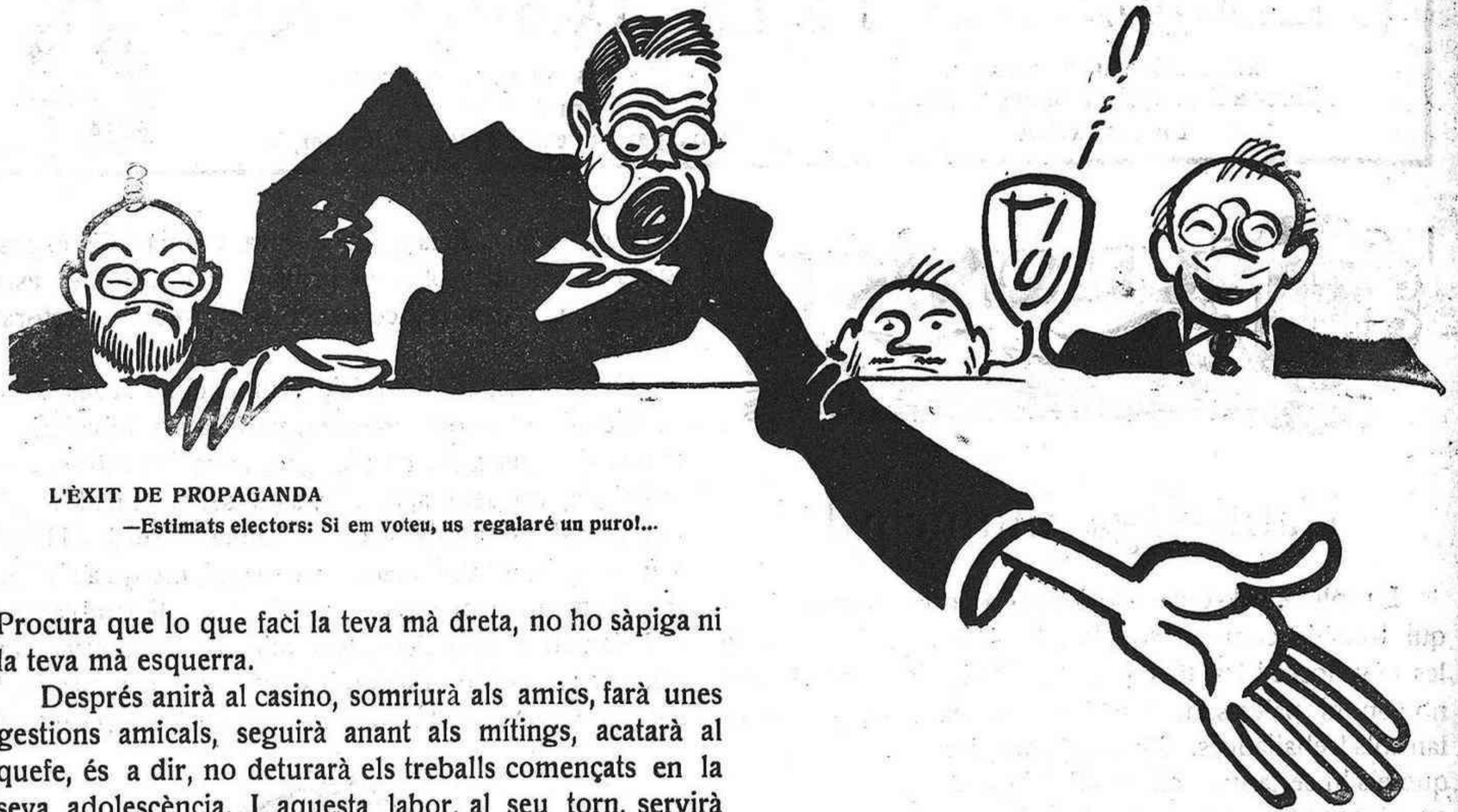
Treball que no comença amb el període electoral, treball que vé d'abans, perquè el candidat, per a ésser-ho, va tenir de seguir tot un aprenentatge. Ell se prestava a consumir un torn en tots els mítings, ell anava per Catalunya semblant a un petit apòstol de la República o de la llibertat de Catalunya, ell era un fàmul del quefe, un procurador del cassino i un «servicial» per a tots els electors, ell, en fi, no era d'ell, ni de la dona o de la xicota, sinó dels altres amb una devota donació, no prevista

pels evangelis. Fins quan xerrava, prenia cafè, exposava idees o discutia sobre el pròxim, refusava tota espontaneïtat, i situant-se, començava el treball electoral *a priori*.

Quan, arribat al municipi, comenci les seves tasques, se iniciarà el treball intensiu, però ja no treballarà pels altres, sinó per a ell, no afalagarà la vanitat estranya, sinó la pròpia, no serà apostòlic, sinó sencillament sagristà, encarregat de la caixeta de les ànimes. Anirà a Hisenda, a Aixamplis, a l'Escorxador, a on sigui, menys a Cultura, i més treballador que mai, les vuit hores li semblaran reduïdes i absurde el descans dominical. En la seva ànima, i potser en el seu despatx, inscriurà el lema clàssic: *Labor prima virtus*. I bon creient complirà el precepte diví:

Mister Browning.—Què?... Tinc raó o no tinc raó?
Els ciutadans (a duo)—Davant dels teus arguments, ... per força te l'hem de donar.

L'ÈXIT DE PROPAGANDA

—Estimats electors: Si em voteu, us regalaré un purol...

Procura que lo que faci la teva mà dreta, no ho sàpiga ni la teva mà esquerra.

Després anirà al casino, somriurà als amics, farà unes gestions amicals, seguirà anant als mitings, acatarà al quefe, és a dir, no deturarà els treballs començats en la seva adolescència. I aquesta labor, al seu torn, servirà d'energia acumulada per a l'avenir: Perquè el candidat ha resolt el moviment continuu, l'energia permanent; coloca el treball a rèdit i el fa vitalici. Quan tingui seixanta anys i tothom en lloc de vuit treballi sis hores, ell les emplearà totes o en les eleccions o en el municipi, sense pensar mai en vagues.

PARADOX

La política dels passants

La meitat més un dels senyors que componen la candidatura regionalista, exerceixen la professió d'advocat. Massa advocats, si es considera que per regla general, adoleixen els assumptes municipals de manca de claretat i concisió.

Arreu del món és l'hora present la dels tècnics. La dels competents en una matèria determinada. En front als homes expeditius, de resolucions pràctiques i imme-

diates, enlaira la «Lliga Regionalista» als virtuosos de l'argúcia i el sofisme. Als qui han fet de l'artifici—sovint de la confusió—sistema de guanyar-se la vida.

Dels sis advocats que van en candidatura, dos exerceixen de passant. El senyor Carrasco, candidat pel districte V ho és del senyor Ripoll, ex regidor, també advocat. El senyor Massot, que lluita al districte X, ho és d'En Santiago Andreu, advocat i ex regidor a la vegada.

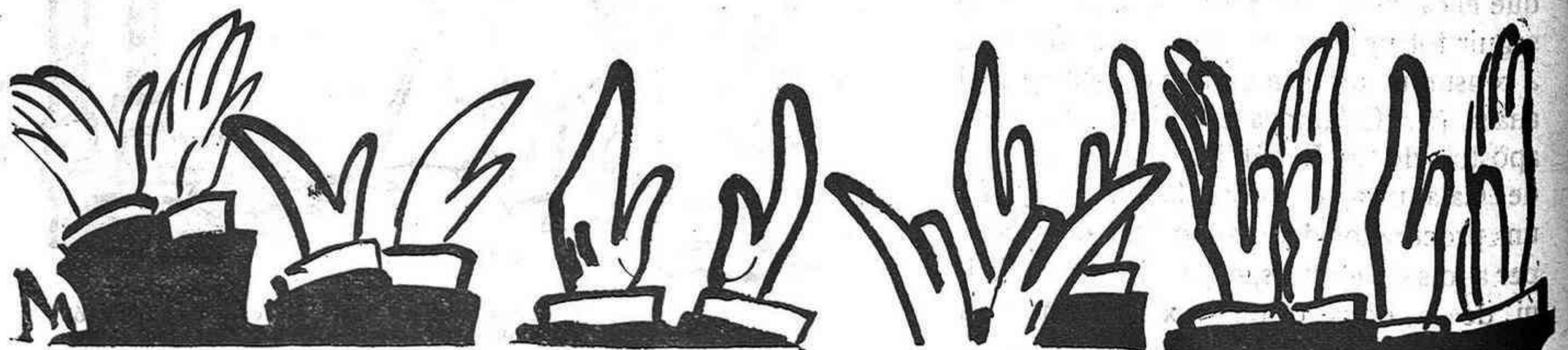
En un moment ens venen a la memòria els noms de alguns altres regionalistes, passants d'advocat, que com els esmentats, exerceixen càrrec d'elecció popular.

El senyor Puig de la Bellacasa, passant del senyor Abadal; el senyor Bassols, diputat provincial, passant d'En Bertran i Musitu; el senyor Vehils, diputat a Corts per Castelltersol, passant d'En Cambó. Amb seguretat, no acaba aquí la llista. Sí, l'espai destinat en L'ESQUELLA a la present nota.

No creiem que pugui donar-se una més palesa prova de l'alcanç de la política menada a cap per la «Lliga». Política de passant. Es a dir, de cabaler o fadrí extern.

L'enlairament dels passants als llocs preeminents de la cosa pública, és possible, només, en les comunions polítiques, en les que, com passa a la «Lliga», impera un criteri kaiserista.

A l'Ajuntament es va solament a discórrre i a parlar.

—Bravo!... Visca el nostre regidor...!

Excepció feta d'aquest — sigui qui sigui — toca als demés regidors seguir la corrent, deixar-se portar com a bons «senyors Marianos». El regidor regionalista, per a ésser perfecte, no pot tenir criteri, ni voluntat pròpia, ni anhels ni aspiracions de cap mena. A tot assumpte sotmès al estudi i sanció del Consistori, li correspònd dir «amén», posant en la conformitat la major dossi de sumisió real o simulada.

No cal dir que d'això a que cada hu tiri pel seu costat en quantes qüestions es suscitin, hi ha un abim. El que, sense gran esforç, pot salvar tot home d'enteniment i discreció regulars.

A la «Lliga», emperò, s'entenen les coses de manera totalment distinta. D'aquí les actituds adoptades per alguns — pocs — esperits independents, que momentàniament sorpresos, han tingut de rompre el cercol que els oprimia l'esperit.

Un dia és En Eduard Segura. Ara mateix, En Pau Salvat...

Es la política dels passants.

Realment per lo que en definitiva s'ha de fer...

JUST

Un banquet original

En Maeztu és aquí, millor dit, En Maeztu ha passat per Barcelona i li hem ofert el pa i el vi patriarcals. Ahir — per això no podem encara oferir detalls — entorn d'una taula del Ritz — l'Hostal Ritz que diu En Pujols — se varen seure al seu costat tots els nostres intel·lectuals que poden gastar-se en un àpet l'article que han cobrat a *La Publicidad*.

Però segurament més d'un se va abstenir davant de la nota anunciadora del banquet, la qual deia: «no podrán asistir más que verdaderos amigos de las letras y de las artes, y los que posean altas ideas de moral».

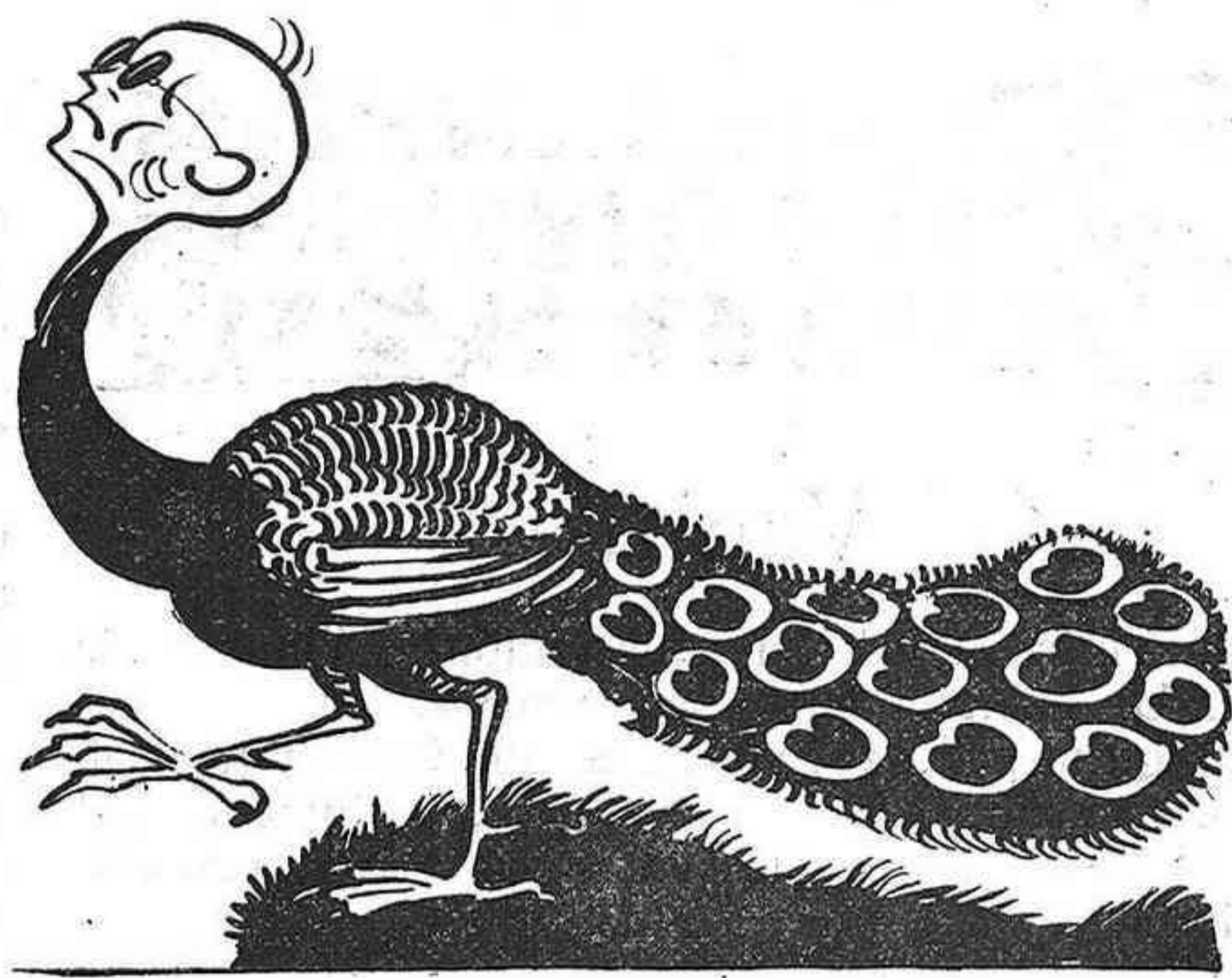
I un amic de l'Ors afegí:

—Deu ésser un banquet al qual podran assistir els escriptors de la «Lliga», sense por a que En Pla i Deniel, el bisbe, escrigui una carta an En Puig i Cadafalch.

L'Ateneu

La que creiem ingènuament que és la nostra primera entitat cultural, l'Ateneu, s'ha adherit a la campanya anti-sindicalista, pujant, per a felicitar an el governador, els graons d'aquella casa, que els membres de la seva junta nomenaven abans «el consolat».

El senyor Francesc Matheu, president de l'Ateneu, ja té un nou enemic. Perquè els enemics de l'ànima del senyor Matheu són tres: Felip V, la i llatina i ara el sindicalista. Com que ja no pot execrar an el rei Felip execra an el sindicalista amb la mateixa fúria que el primer Borbó, butxí de Catalunya, i si pogués modificar la poesia execradora, faria en ella les modificacions necessàries per a que «bevéssim, tot maleïnt, la memòria del sindicat».

—No diguin, que en dies com avui es disfruta molt.

I lo bo és que l'Ateneu és un sindicat únic, on el senyor Matheu fa ara de Noi del Sucre i el senyor Girona de Pestaña. Els socis són llençats fora de l'establiment a la una; els savis de la biblioteca no poden disposar més que de cinc quartilles diàries; el paper de cartes està amagat; està en desafinació permanent el piano; la calefacció funciona malament; el telèfon s'espatlla, i quan els socis protesten la junta no els hi fa cas, i si van a cercar al secretari, el simpàtic Via, resulta que és sord.

A l'Ateneu no hi falta més que la Junta faci un atentat.

Cambó, imperator

Ha tornat a reparèixer En Cambó. Dalt de la tribuna de la «Lliga» ha parlat tan sec, tan sobri, tan agrement com d'habitud. A la seva silueta esquerdalença no aconseguen atenuar la duresa, les clapes de pèl blanc.

Anuncia el seu propòsit d'actuar com a regidor honorari i cap invisible de la futura majoria regionalista. Aleshores la seva paraula serà més severa i els seus minuts més apremiants. Els que vagin a consultar-lo hauran d'apelar a una construcció telegràfica.

L'amic que això tem, per a reforçar el seu presentiment, conta una anècdota. Conversava En Cambó amb un correligionari, i aquest, sospenent el diàleg, apressat, digué:

—Dispensi'm, senyor Cambó. Vaig a orinar. Qüestió d'un minut.

En Cambó, imperatiu, respongué:

—Sigui breu.

DEL JARDÍ DEL HUMOR CRISTES

Vanitas

Qui té més vanitat, en aquest món?... l'home?... la dona?... Un i altra en tenen prou i massa.

La següent petita anècdota ens ho demostrarà aviat.

El cas va succeir fa molt de temps, a Roma, durant una festa gastronòmica que's va donar a casa d'un embaixador suïç.

—Que això dels bolxeviquistes matarà Espanya?... S'enganya. Amb toros i cupletistes sempre Espanya serà Espanya.

Se donà un gran àpet; a la taula s'hi veien molts més senyors que senyores.

I és clar, com sempre que en una reunió així abunden més els mascles, les converses, de comensal a comensal, esdevingueren quelcom malicioses en contra de les dones, acabant aquells per declarar palesament que aquestes eren, además de coquetes, el comble de la vanitat.

La muller del embaixador, una dona que gastava ironies fines i espirituals, prengué la paraula i, fent com aquell qui vol canviar de conversa, exclamà, amb una gran naturalitat:

—Senyors, esteu criticant a les dones per la seva vanitat, però mentrestant me fixo en que un de vosaltres, que és considerat com el més simpàtic i elegant de la nostra societat, s'ha oblidat avui la corbata a casa... i això, no senyors, està gens bé.

Al sentir aquestes paraules, tots els homes que eren a taula, tots sense excepció, com si haguessin rebut una ordre militar, varen posar-se la mà al coll, amb un moviment ràpid i uniforme.

—Ah!... —digué, rient, l'embaixadora.—I ara, senyors, esteu ben convençuts, després d'aquest gest unànim, de que sols la dona és vanitosa?...

No cal dir l'èxit que entre els comensals produí l'excelent resultat de l'ocurrència.

AMER I C.^a

Xiuxiueig electoral

El Pare predicador

Una de les característiques del candidat regionalista, senyor Degollada, és la serietat extremada amb que acostuma a produir-se. Una altra, l'èmfasi amb que sol parlar de les coses més trivials. Pot dir-se del senyor Degollada, que no obre la boca que no engegui un discurs, amb tò i ademans de predicador que ocupa la trona. (Endrecem la nova als periodistes que ressenyen les sessions municipals).

A propòsit de l'afany de parlar que domina al senyor Degollada, preguntà un dia, un amic nostre, a un altre que ho és a la vegada del primer:

—Per què enraona tant En Degollada?

—Per a matar el temps i fer-lo perdre als que l'escolten.—respongué l'interpelat.

El problema de l'habitatció

Del senyor Arcadi de Arquer, que amb la bandera de la Unió Monàrquica aspira a sortir pel districte IV, es conta que vol anar al Municipi a resoldre principalment el problema dels lloguers.

Creu el senyor de Arquer, que dimana la carestia de l'habitatció, del fet de que la gent ocupi massa temps un mateix pis.

En conseqüència, aspira a que s'obligui als llogaters, a canviar de domicili, al menys, una vegada a l'any. D'aquest modo,—afegeix el senyor de Arquer—és produiria un constant moviment de trasllats.

Algú ha observat al senyor de Arquer, que arrenca el mal de que sigui el nombre d'inquilins, superior al de habitacions disponibles, revelació que ha deixat astorat al senyor de Arquer, que queda, de fet, poc menys que sense programa.

“Vanitas Vanitatum”

Tenim an En Capdevila, candidat radical pel districte V, per un home servicial i amable fins a l'extrem. Per un entusiasta apassionat de l'obra d'En Clavé. Per

un treballador incansable i afortunat. Per tot, en fi, menys per presumit.

El sol fet de que se'l designés per a formar part de la candidatura, ha sigut prou per a modificar el natural d'En Capdevila, que ha canviat la simpàtica americana de cotó blanc per un terno de les festes, les espadnyes per unes sabates de vuit reflexes, i el berret deformat, amb aire de «tan se me'n dona», per un capell d'ales fermes i inacabables.

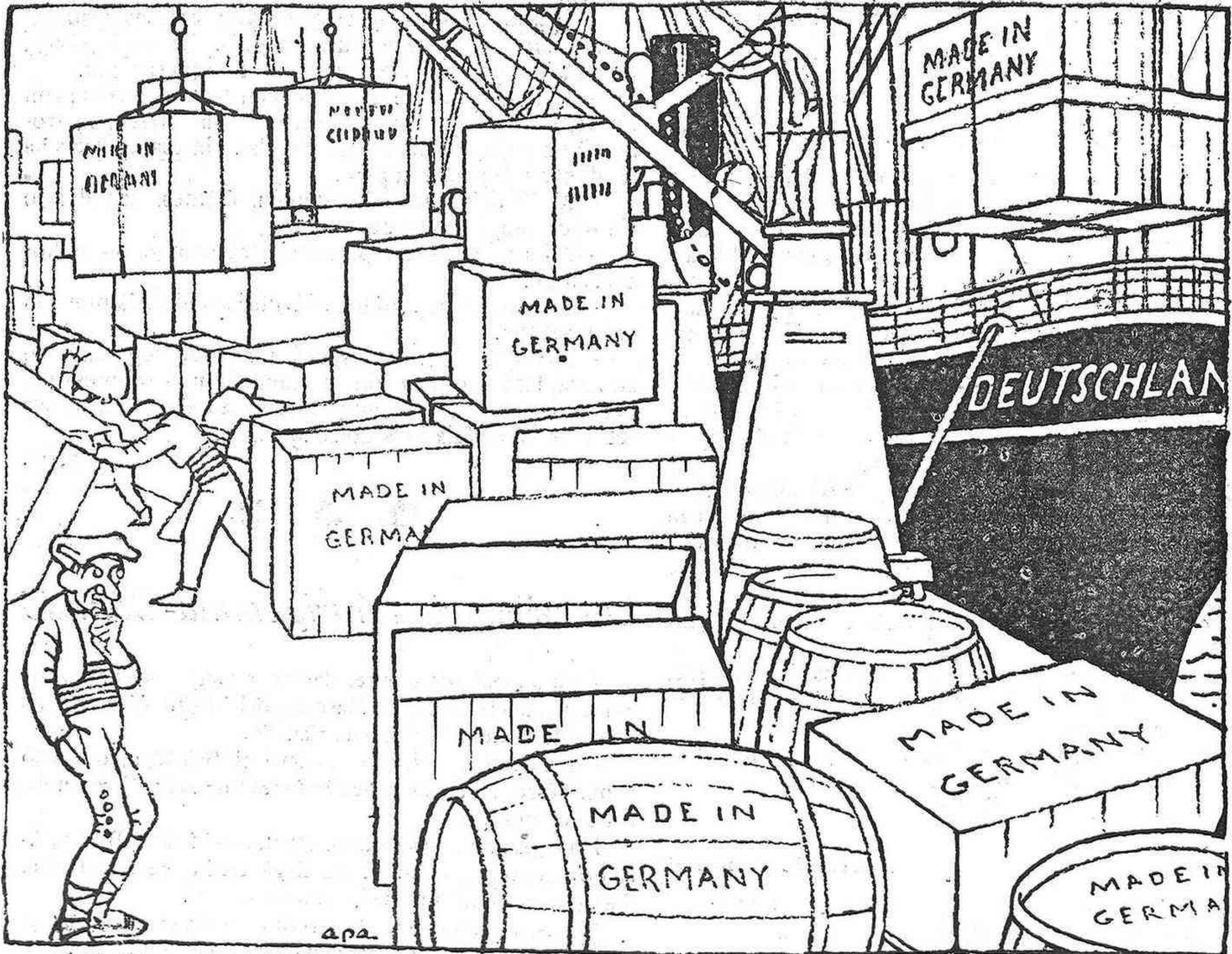
En Capdevila no és el que ha vingut essent fins fa pocs dies.

Actualment, no passa per davant els miralls col·locats a les façanes de les botigues, o per davant el cristall d'un aparador, que no s'adreci dissimuladament la corbata.

*
**

Un altre a qui ha entrat de sobte la vanitat, és En Gatell, company d'En Capdevila en el propi districte V.

Abans de que figurés en la candidatura, es passejava En Gatell per Cà la Ciutat, amb unes modestes calces de vellut. A la mà, un pintoresc bastonet de freixa. Algun que altre dia de sessió, lograva entrar a la tribuna de la Premsa, on,—cas de que els periodistes no es queixessin—restava arraulit com un pollet.

LA RECONSTRUCCIO DE LES REGIONS INVADIDES

—Ja ho vaig veient, vaja... Entre aquestes regions hi ha Catalunya.

Des de fa quinze dies, llueix En Gatell un sumptuós abric amb coll d'astracà. Es dona aires de personatge, quan camina.

Com si per ventura, no sigüés el districte V, el districte bolcheviquista per essència.

El primer home

D'En Massot, campió de la «Lliga» en el districte X, n'hem sentit explicar l'anècdota que segueix:

En les eleccions de Diputats a Corts de 1916, va anar l'avui candidat a regidor a treballar el triomf d'En Cambó, a Castelltersol.

En qualitat d'orador, va pendre part en un míting electoral disposat en un dels pobles del districte.

En Cambó,—cridava En Massot als concurrents al míting—és el primer orador, el primer parlamentari, el primer estadista, el primer home en una paraula.

—El primer home, va ésser Adam.—objectà amb veu alta un del públic.

A lo que respongué En Massot:

—Jo no parlo de l'Estranger.

Pensi amb avui

Al oferir els de la Unió Monàrquica un lloc en la candidatura al senyor baró de Viver, se toparen amb una reiterada resistència oposada per aquest en la designació.

A cada prec dels encarregats de confeccionar la candidatura al·legava el baró:

—Per Déu, senyors, pensin que jo no tinc passat polític. Que no sé, tampoc, si puc aspirar a un pervindre.

—Ocupi's del present,—li contestà un comissionat.

El seny, no exclueix el cor

La «Lliga», presenta un economista. Es el senyor Barbey i Prats, candidat pel districte II.

El senyor Barbey i Prats, ha preferit al seu títol d'advocat, la denominació d'economista, que no obliga a res, com si diguéssim.

El senyor Barbey, ha sigut, fins que s'ha vist en candidatura, un xicot insignificant, políticament. Tan insignificant,—políticament,—com En Nicolau d'Olwer.

De cop i volta ha pres al senyor Barbey la febre dels plans hisendístics i de les grans combinacions financeres.

I acaricia,—no ho diguin a ningú—acaricia el propòsit de gravar d'un impost els acordeons.

Cas de que vagi el senyor Barbey al Ajuntament, cal que En Narcís Fuster, En «Rovireta», En Puig i Esteve i demés prohoms regionalistes de l'esmentat districte, convencin al flamant economista de lo desacertat de la seva idea.

L'acordeó, és el piano dels humils, tal com és En Sagi Barba el Titta Rufo dels pobres.

Arribada la vetlla, a la claror tebiona del quinqué, endolceixen els nobles accents de l'acordeó el lleure de les classes modestes.

En aquests temps de commoció social, suposa la música un lenitiu per a les consciències.

Un xic de cor, senyor Barbey...

El perfecte candidat

Part dels elements radicals del districte VII, es resistien a acceptar com a candidat al senyor Riera.

Una representació dels protestataris va entrevistar-se

amb l'Emilià Iglesias, que sembla que ha oficiat de padri de l'esmentat aspirant a la regidoria.

—Quins mèrits ha contret? Quina història té per anar en candidatura?—preguntaven els comissionats.

—Cap,—els respongué l'Emilià.

—I doncs?...

—Per aquesta mateixa raó resulta En Riera indiscutible,—digué solemnement l'Iglesias.

El corn de l'abundància

El que més i el que menys, augura una derrota an En Jesús Ulled.

—Em venceran,—diu l'Ulled—perque és tracta d'unes eleccions municipals, per les que no tinc un major interès. Altra cosa fora si anés a la conquesta d'una acta de Diputat a Corts, i sigüés el districte III, un districte rural.

—Què faries?—van preguntar-li.

Digué l'Ulled:

—Prometre, al menys, nomenar cardenal al capellà del poble; ministre de Foment, al peó caminer, i director general de Comunicacions, al carter.

Cara i creu

Dos amics, pessimista l'un, coratjós i confiat l'altre, parlen de la vàlua de les candidatures en general. Del diàleg sostingut per ambdós, en cacem al vol, la següent punta:

—La majoria de senyors que componen les candidatures, són uns perfectes desconeguts. La de la «Lliga Regionalista» va al davant de totes, en aquest sentit.

—Això què hi fa? Passa, que constantment demanem homes nous i que quan per sòrt ens els ofereixen, trobem que els noms manquen d'esclat. Un dia o altre s'ha de donar a conèixer la gent.

—Molts dels candidats ostenten, ademés, una filiació sinó dubtosa, poc concreta.

—Millor. Això els permetrà decantar-se on millor els sembli.

—Què vols que't diguil... Mentiria si afirmés que em sento satisfet.

—No t'amoïnis. A les eleccions que segueixin an aquesta, farem que vagin en candidatura,—només que per donar-te gust—les nou muses, les tres gràcies, els set savis de Grècia i els dotze apòstols.

SITRA

Les ballarugues Aurigemma-Cañadó

Amb un èxit més que regular s'han vingut celebrant, fins ara, els anunciats Balls de Màscars del *Teatro Novedades* a càrrec de la Casa Aurigemma-Cañadó.

Per a demà, dia 7, està anunciat el Ball-Blau, que allò promet ésser un cel de nenes bufones i un mar de xerinola, d'art i de bon gust.

No deixarem de anar-hi tot esperant el famós Ball *tutti-colori*, que serà un va-i-tot de elegància i que's celebrarà el dia 14, o sia el dissabte de la setmana que vé.

El nostre jovent amic de divertir-se tot alçant la cama, ja sap on anar a passar les vetlles de aqueix ensopit febrer.

CLIXE ANIMATS 1918

La Pauleta de Sans

MONDO... DEDICAT A DONYA MARIA MORENO

(Telo curi, figurant un

PARITAT (entrant per la dreta, grollat se d'empu

seu i després d'una digi)

Arri allà... la mala sort i la d'empu

On va, donya Calandria... i allà

Arri allà... A qui diu xalardera que

No sapria tant me deo com no... (Vixen

Al... Deu los guarda... Sullura i and

caton... ni me n'havia atolat que voreu foss

leu... presc... de... La estany, perquè se

guda que en Xarau... Una senyora de la

guda la senyora Pauleta... em d'empu

seu... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

Arri allà... l'empu... i em d'empu... i em d'empu

LA LLIBERTAT

—Entre els uns i els altres, com m'estan posant, po-
breta de mi!..

CLIXÉS ANIMATS 13×18

La Pauleta de Sans

MONÒLEG.—DEDICAT A DONYA MARIA MORERA

(Teló curt, figurant un carrer)

PAULETA (entrant per la dreta, girant-se d'esquena i com si's disputés amb algú)

—Arri allà!... la mala sort i la bruixa serà vostè, poca-solta!... On va, donya Calamanda!... I ara!... (contestant a algú de fora). A qui diu xafardera, a qui?... (menaçadora). No sé quin sant me deté com no... (fixant-se amb el públic). Ail... Déu los guard!... Sulfurada amb aquella pescatera, ni me n'havia ataleiat que vostès fossin aquí. No'm tenen present?... no?... Es estrany, perquè soc més coneguda que En Xarau. Una servidora és la Pauleta de Sans; la senyora Pauleta, em diuen, encara que no ho sembli. Doncs sí, tinc establiment; un establiment molt arrencat. Faig companyia amb un tal Mero. Jo tiro les cartes i ell fa cures radicals. Un negoci com un altre! N'hi han que fan diners amb les guerres... Nosaltres en fem amb els paus. Les bones obres, que fem, per això, entre tots dos!... Una servidora tot ho endavina; ell tot ho cura... De modo que els nostres sentiments no poden ésser més humanitaris. Ja ho diu el nostre lema lapidat damunt de la porta: *Mansana in corpore sano*. I encara hi ha gent que... Ai, senyor! (guaita cap a la dreta) Si el bé que fem no és pagat amb quartos!... Si n'hem portat, de prosperitats *al seno* de les famílies!... Que ho digui la matalassera del cantó, que va venir-me un dia plena de desconsol, *deshecha en llanto*, plorant a llàgrima viva: «Senyora Pauleta: De vostè espero la salvació; disset anys de casada, i... res, encara no hi ha novetat». En Mero i jo... la gran reullada!... Li vàrem receptor un oli que ell se sap i uns resos que jo'm sé... i justa la fustal!... Al cap de la temporada precisa... dos camelos més rossos i xatets, que eren el deliri del guàrdia urbano d'allà a la Plaça d'Espanya. *Bueno*... vostès pensaran... «i què té que veure l'urbano amb els infants?»... però... res... no ho vulguin esbrinar... Misteris de la nigromància!

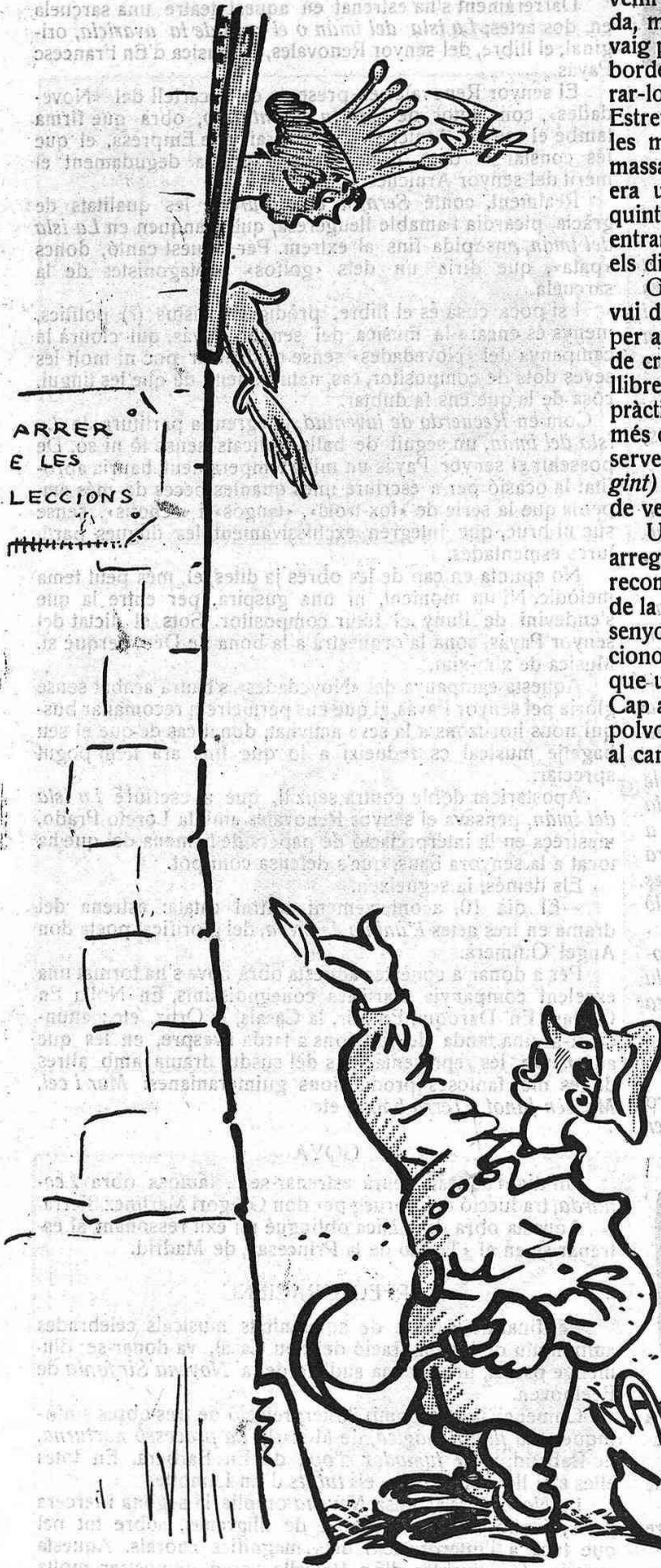
Ell, En Mero, és un soci pel negoci!... Uil... la sap més llargal!... Ja... ja fem bona parella, mal m'està el dir-ho. Que se'ns presenta un còs gran, un Llätzer que pateix de mal donat, fel sobre eixit, feridura, trencadura, llumadura, macadura?... Si jo l'adobo, ell me l'espatlla; i si l'adoba ell, li espatlla jo, o *verbi-gracia*. Ell és especialista pels humors; i els cura tan radicalment i tan ràpid, que moltes vegades, a la primera sessió... Ja està!... A l'hora de pagar la visita, o sigui la voluntat, ja els hi ha tret l'humor. I amb aquell *saleru* i aquell *desparpacu* que ho fem. An els del mal donat, els hi treiem els mals esperits... i els quartos; an els trencats els hi afegim lo que fa el cas, però els hi trenquem la guardiola; i an els que pateixen del fetge, del ronyó, del carpó, del païdô... de tots els recones i compartiments del còs, (que més n'hi hagués més ne curariem), an aquests els fem passar amb raons... fins que... ells ens en cerquen a nosaltres. Ah!... i an els esquinats, els apedassem amb paper de goma,

com si fossin bitllets de banc. I que pel preu no estem, ehl... La voluntat!... Sempre la voluntat!... La voluntat... però els del mal de pedra se'n fan set pedres, i els de les catarates... un ull de la cara.

L'altra tarda se'm presenta la Quima dels alls, una pagesa d'Esplugues que fa molts anys que'm coneix. Així que entra, se'm deixa caure escarxofada a la cadira grossa: «Passo un trastorn!» em diu. El trastorn jo ja el sabia. No l'havia de saber!... Si a mi no se m'escapa res del que tinc agafat. Per alguna cosa soc endevinaire, i no'm poso a les targetes el nom tècnic de *Sybila*, perquè no'm prenguin per la dona d'un civil. Doncs el trastorn era que l'home se li entenia amb la Pepa del forn, aquella descarada que baixa a vendre pa moreno a Barcelona cada dia. Torna a alçar-se, com magnètica, m'obre els braços i em fa: «Ail... Ai, senyora Pauleta!...» Jo: què teniu?... «I quin disgust passo fa un quant temps!»... Jo: què és?... «Que ell em perd la gana». (Ell és l'home) Jo: Ja!... Perdre-us la gana, vol dir que no us estima com abans?... «Això!... Això, sí, senyora!... També és veritat!» Que se us torna desmenjat, desnarit, mal agradós?... No us amoineu, Quima, li vaig dir. Què li doneu per a dinar? escudella?... «El costum: l'escudella, l'olla, i un petit entrant. En aquests temps ni els rics poden menjar altre cosa...». Doncs, fixe'u-vos-hi bé: A l'escudella, tres dies seguits, li barrejeu tres gotes d'oli de tres rates que us daré en tres ampolletes. Ja ho veureu; oli a un llum!... Es clar: oli a un llum! com que ho és un llum, el seu homell!...

La nostra botiga és una agència curativa en tota regla i amb tots els avenços de la ciència. Allà, no'n vulguin més d'aparells per a la quiromància, la cartomància... i ànsia, que vagin venint. I doncs, què es creien?... que a cà la Pauleta era com la casa d'un menescal de poble?... Ah, no!... De operacions allò que es diu clíniques, de pràctica operatòria, que diguessim, de tallar i cosir, vendatges i cotó fluix, no en fem gaires, perquè és una clientela molt especial, la nostra. I tampoc ho pagarien com a càl Cardenal o a càl Bartrina, encara que hi tinguessin més fe, que ja n'hi tenen. A tot el més que arribem, nosaltres, és a operar els sang-traïts de la freixura, i encara quan els meus massatges no responen i no sabem què fer-hi més. Aleshores sí: pinsa per aquí, bisturí per allà, estisorada a les tres... però no responem mai de la trencadiça. Amb el nostre sistema curatiu, el pacient hi té de posar molt de la seva banda o sinó no se'n surt; perquè allà, a la nostra clínica, no els adormim, no... Allà ja hi venen adormits!... I no's creguin que sigui tot probrissalla o classe intermèdia, lo que hi vé; també hi puja senyoriu del casco i de l'Enxanxe... Uil... i del lluit! I amb automòbil, que n'ni pugen, de vegades. Al pis, no... eil... Els cotxes es queden a baix. L'altre vespre mateix, sense anar més lluny, se'm presenta una senyoreta... Ja els dic jo que era de les d'upal... róssa, guapa, elegant, distingida... Més fina que els fideus fins. Em va venir plorant amb el *cuento* de què havia perdut no sé què... No era cap brassalet, no, no's creguin... Vès què li havia de trobar, jo, pobre de mil!... Si no's fa posar un anunci a *La Vanguardia*!... Però, vaja, per a fer-la contenta li vaig dir: vagi-se'n descuidada i deixi-ho a la meua mà, i com que, al dir això, li allargava, la mà,... m'hi va deixar dos duros. Per això una servidora hi va fer lo que va poder... que va ésser ben poca cosa. Però... ja tornarà, ja. Sempre tornen.

Un altre dia em vingué a trobar una tal Felipa... ui, aquesta!.. (*riu*)... cunyada d'un ex burot de Les Corts. Va

ARRER
E LES
LECCIONS

venir amb un noi fill seu; un jove de la primera volada, molt bon mosso, robust i polidet. Què us passa? li vaig preguntar. «Ai, senyora Pauleta!—em va dir—Aquest bordegaç, pobrissó, que m'entra a la quinta i voldria lliurar-lo. Vostè que tot ho pot... faci-me'l estret de pit!». Estret de pit? Això rail.. No'n passeu ànsia. Me'l deixa a les meves mans; jo el recomano a una viudeta que fa el massatge... i... no ho vulguin sapiguer. Als tres mesos allò era un escuradents amb sobretodo. No va entrar a la quinta dels soldats, però va entrar a una de pitjor: va entrar a la Quinta de Salut «La Alianza»... que se li veien els dintres contra claror, com si tot ell fos un visillo.

Gràcies a Déu, per això, tot em surt bé; i al dir bé, vui dir sense conseqüències; vui dir sense conseqüències per a mi. Es clar, com que una, a pesar de tot, és persona de creències. Veuen?... A la butxaca sempre hi duc aquest llibret: *La Creu de Caravaca*, una mena de manual pràctic per a tirar benediccions i malediccions... lo que més convingui, i lo que més se pagui. Ah!... i que em serveix de molt, aquest llibre... (*obrint-lo a l'etzar i llegint*) «Sant Ciprià i Santa Justina: feu veni un bon mal de ventre a la veinal»...

Una servidora, además, tiro les cartes, dic la planeta, arreglo matrimonis, poso pau als enamorats desavinguts, recomano dides. Ara mateix, aquest negociet, que en dic de la «gota de llet», el tinc molt ben muntat. Proporciono senyores de companyia i companyies de senyores; soluciono conflictes de família i n'engipono de nous. Que vé que uns parents se tenen ràbia i es volen *desdividir*?... Cap a trobar la senyora Pauleta de Sans. Un grapedet de polvos de secutrí barrejats amb oli de llangardaix, viudo al cantí de l'aigua fresca... i ja està!...

Es clar, després venen]
«que'ls he fet un tort»:

—Xafardera, estafa,
lladre, mala sòrt!...
Bruixa, més que bruixa!
Mal com no t'has mort!—

Jo tot m'ho escolto
com un xafagall.
M'ho escolto i penso:
«Canta, canta, gall!...
Mentre hi hagin ases...
jo aniré a cavall!...»

KODAK

—Escombriareeeeeel...
—Espera't, noi, que't tiraré tot un cabaç de candidats.

EL PARE DELS TREBALLADORS

Mereix aquest títol un home ianki, mister Gompers, president de la «Federació Americana del Treball».

Propagandista batallador, és un acèrrim defensor del socialisme ben entès.

De retorn als Estats Units, després de fer una intensa campanya per Europa, on va desenrotllar totes les seves activitats relacionades amb les qüestions econòmiques i del treball, i on tingué una eficacíssima participació en les deliberacions de la Conferència de la Pau, mister Gompers fou entrevistat pels periodistes americans.

Acorralat, materialment, a preguntes sobre el punt bolxeviquista, mister Gompers, el pare dels treballadors, va mostrar-se quelcom pessimista.

Es mostrà pessimista i va dir:

«De totes maneres, jo crec que als Estats Units, com a tot arreu, els patrons poden, si volen, aturar el comunisme que'ls vé al damunt si no s'hi posa remei a corre-cuita.»

«Els patrons tenen a la seva mà l'impedir que la mala lleuor del bolxeviquisme es propagui i es resolgui en dolorosos fruits.»

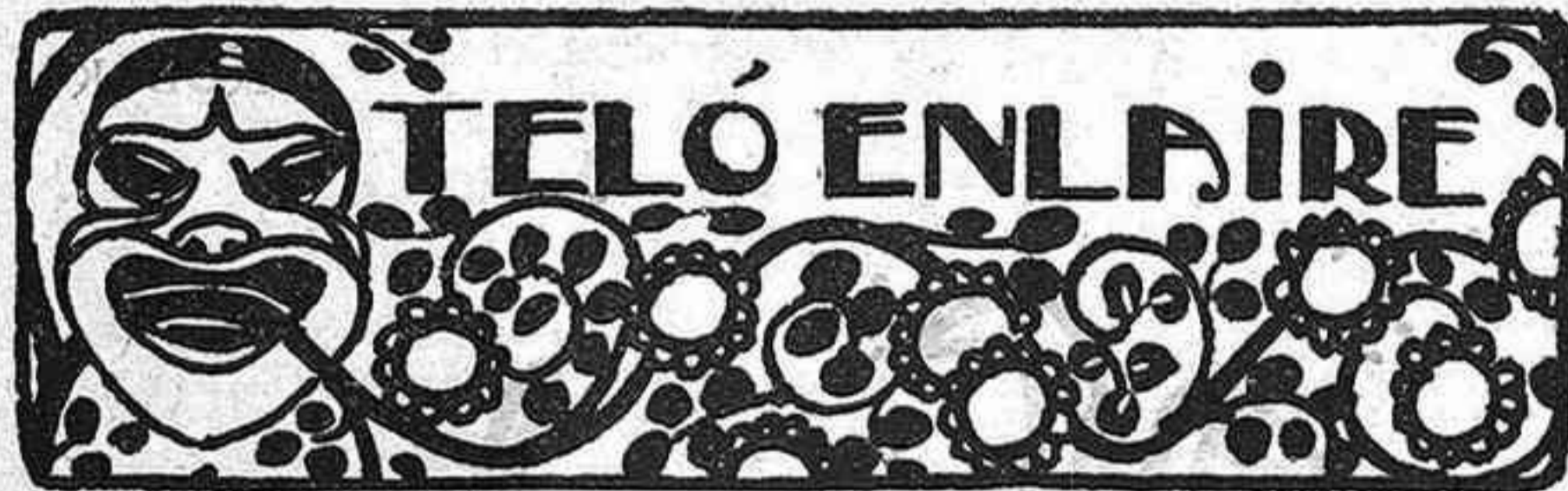
«El treball organitzat—em refereixo a la bona organització—ha fet i està fent tot quant bonament pot per a aturar la desfeta; però ell no és prou per a salvar la pau social.»

«Penseu una cosa, patrons: Quan la massa del poble s'adona repentinament de la seva ferma posició i de la seva força, i quan els obrers manifesten que tenen dret a fruit de major nombre de comoditats de les que fins ara han disfrutat, és temerari tractar de oposar-se a aquestes corrents i volguer despullar a aqueixos homes de tot allò que per justícia els pertany.»

«El poble treballador de tot el món ha decidit millorar la seva condició de vida i exigeix que les portes de la oportunitat li siguin obertes de bat a bat. I la raó li sobra al poble treballador.»

Fins aquí mister Gompers, el pare dels obrers, president de la «Federació Americana del Treball.»

Ara té la paraula el senyor Alfons Sala, patronero fabricant, membre de l'Unió Monàrquica i diputat per Terrassa.—XARAU

ROMEA

Per a ahir, a la tarda, estava anunciada l'estrena de una obra d'espectacle (Teatre d'Infants) en quatre actes i set quadres, *Les aventures d'En Massagran*.

Ja poden suposar, pel títol i per l'intenció, que's tracta de una especialitat original d'En Josep M.ª Folch i Torres.

L'acompanyen unes il·lustracions musicals del mestre Esquerrà.

En el número de la setmana entrant en direm alguna cosa.

NOVEDADES

Darrerament s'ha estrenat en aquest teatre una sarçuela en dos actes, *La isla del imán o el saco de la avaricia*, original, el llibre, del senyor Renovales, la musica d'En Francesc Payás.

El senyor Renovales es presenta en el cartell del «Novedades», com autor de *Serafin el pinturero*, obra que firma també el senyor Arniches. Es d'agrair a la Empresa, el que fés constar el dato, doncs aixís s'aprecia degudament el mèrit del senyor Arniches.

Realment, conté *Serafin el pinturero*, les qualitats de gràcia, picardia i amable lleugeresa, que manquen en *La isla del imán*, ensopida fins al extrem. Per aquest cantó, doncs «pata», que diria un dels «golfos» protagonistes de la sarçuela.

I si poca cosa és el llibre, pròdig de xistus (?) polítics, menys és encara la musica del senyor Payás, qui clourà la campanya del «Novedades» sense evidenciar poc ni molt les seves dots de compositor, cas, naturalment, de que les tingui, cosa de la que ens fa dubtar.

Com en *Recuerdo de juventud*, integren la partitura de *La isla del imán*, un seguit de balls, aplicats sense tò ni sò. De possehir el senyor Payás un mitjà temperament, hauria aprofitat la ocasió per a escriure unes quantes peces de més empena que la serie de «fox-trots», «tangos» i «schofis», sense suc ni bruc, que integren exclusivament les dugues partitures esmentades.

No apunta en cap de les obres ja dites, el més petit tema melòdic. Ni un moment, ni una guspira, per entre la que s'endevini de lluny el futur compositor. Sots el dictat del senyor Payás, sona la orquestra a la bona de Déu, perquè sí. Musica de xim-xim.

Aquesta campanya del «Novedades» s'haurà acabat sense glòria pel senyor Payás, al que ens permetrem recomanar busqui nous horitzons a la seva activitat, donat cas de que el seu bagatge musical es redueixi a lo que fins ara hem pogut apreciar.

Apostariem doble contra senzill, que al escriure *La isla del imán*, pensava el senyor Renovales amb la Loreto Prado, mestrea en la interpretació de papers de la mena del que ha tocat a la senyora Saus, que's defensa com pot.

Els demés, la segueixen.

—El dia 10, aconteixement teatral català: estrena del drama en tres actes *L'ànima és meua*, del glorificat poeta don Angel Guimerà.

Per a donar a conèixer aquesta obra nova s'ha format una excelent companyia d'artistes conegudíssims, En Nolla En Guitart, En Daroqui, En Mir, la Casals, la Ortiz, etc.; anunciant-se una tanda de funcions a tarda i vespre, en les que alternaran les representacions del susdit drama amb altres de les més famoses produccions guimeranianes: *Mar i cel*, *Mossèn Janot*, *Terra baixa*, etc.

GOYA

Un dia d'aquests deurà estrenar-se la famosa obra *Leonarda*, traducció del norueg per don Gregori Martínez Sierra.

Aquesta obra dramàtica obtingué un èxit ressonant al estrenar-se en el «Teatro de la Princesa», de Madrid.

ORFEÓ GRACIENC

Per final de la serie de solemnitats musicals celebrades amb motiu de l'inauguració del nou Casal, va donar-se diumenge passat, una magna audició de la *Novena Sinfonia* de Beethoven.

Començà la vetlla amb l'interpretació de tres obres sinfòniques: *La flauta màgica*, de Mozart; *La processó nocturna*, de Rabaud; i *El fumador d'opi*, de En Barberà. En totes elles s'hi lluien de debò els *tutús* d'En Lamotte.

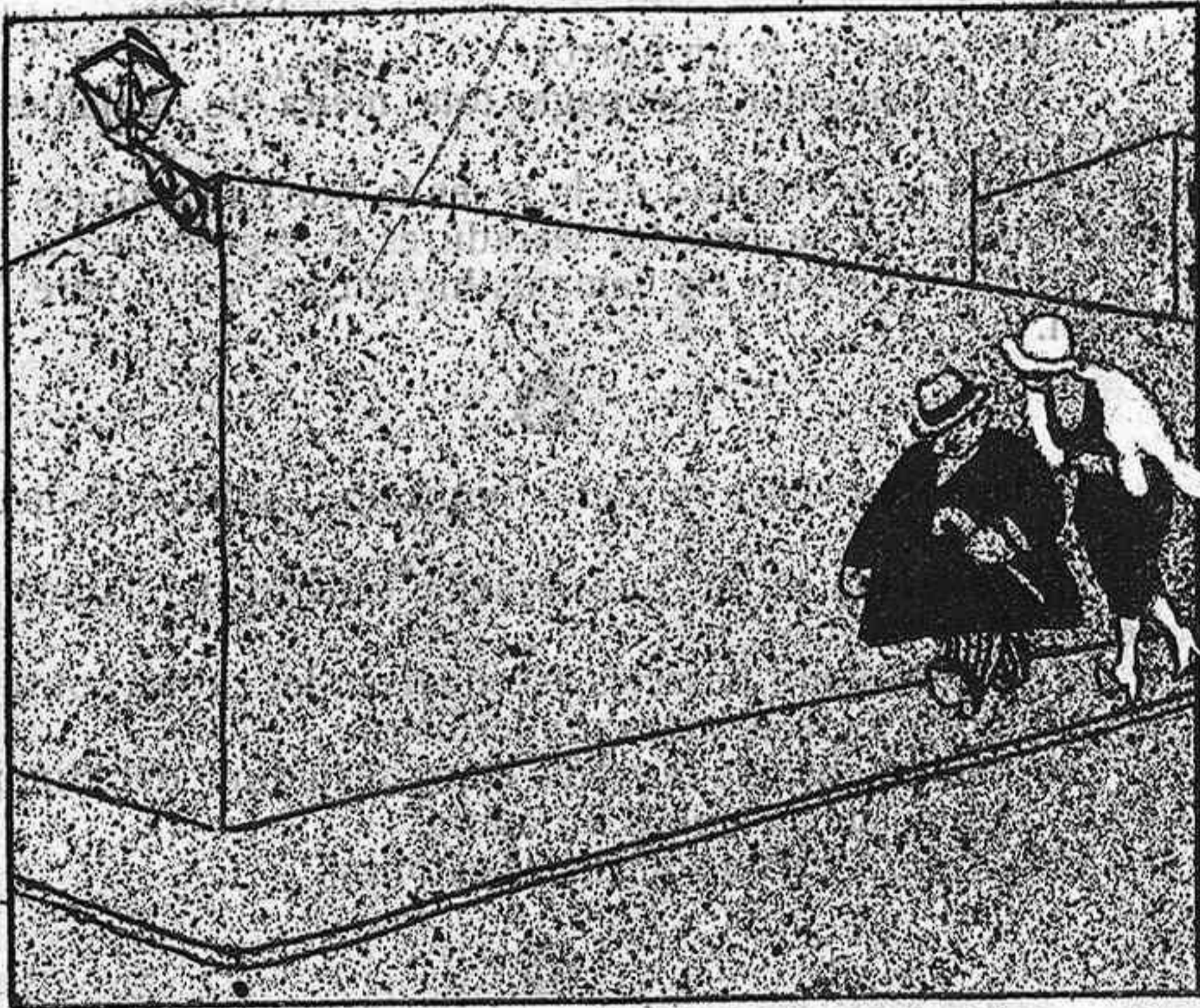
La *Novena*, la famosa *Novena* omplia la segona i tercera parts, i allò fou un devassall de filigranes, sobre tot pel que toca a l'interpretació dels magnífics corals. Aquesta vegada els deixebles d'En Balcells varen demostrar molta

TOS la curen les Pastillas Helenianas. Una pesseta caixa.

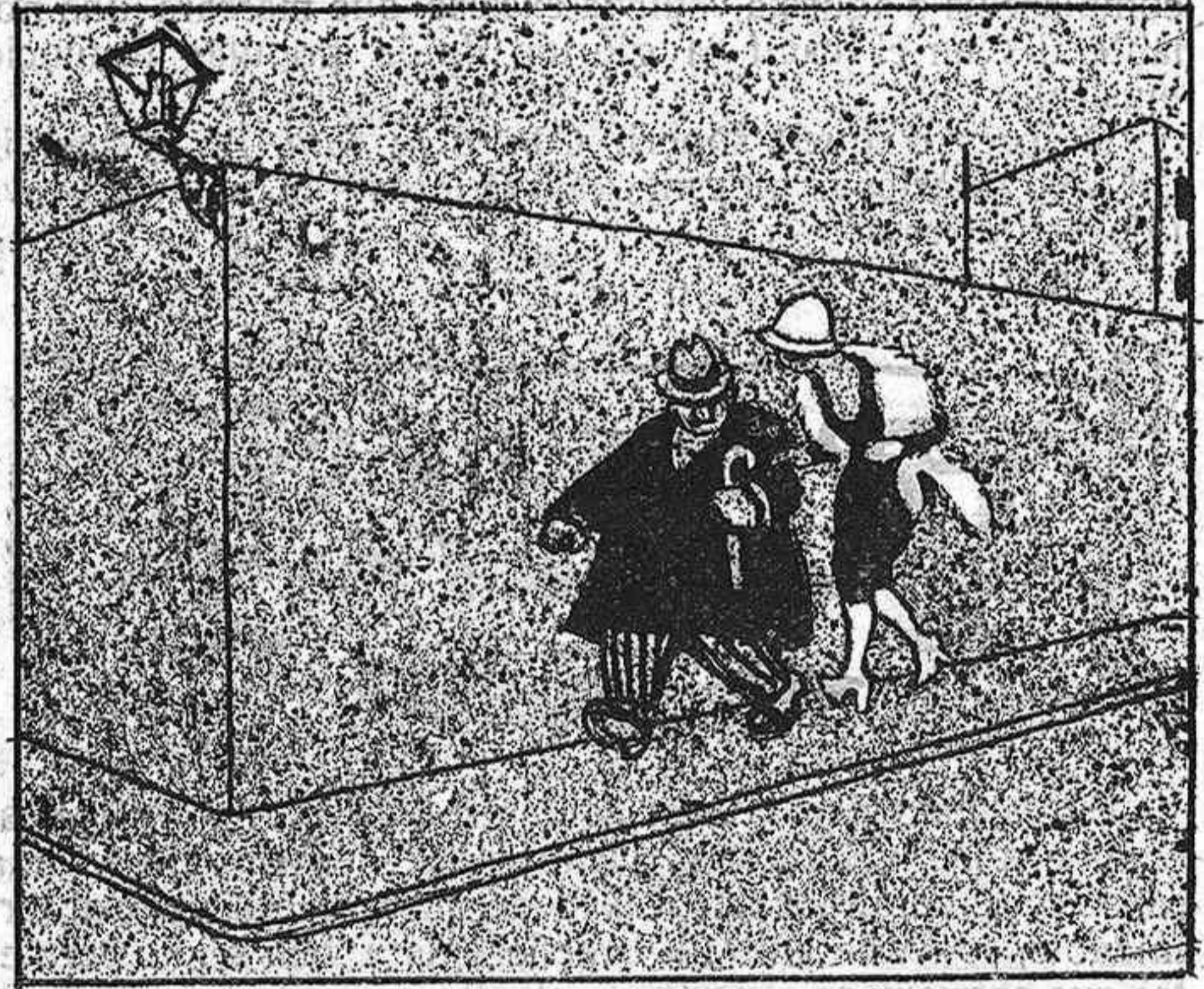
PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. Una pesseta frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas. 4 pessetes frasc.

TANT DIRÁS... TANT DIRÁS!..

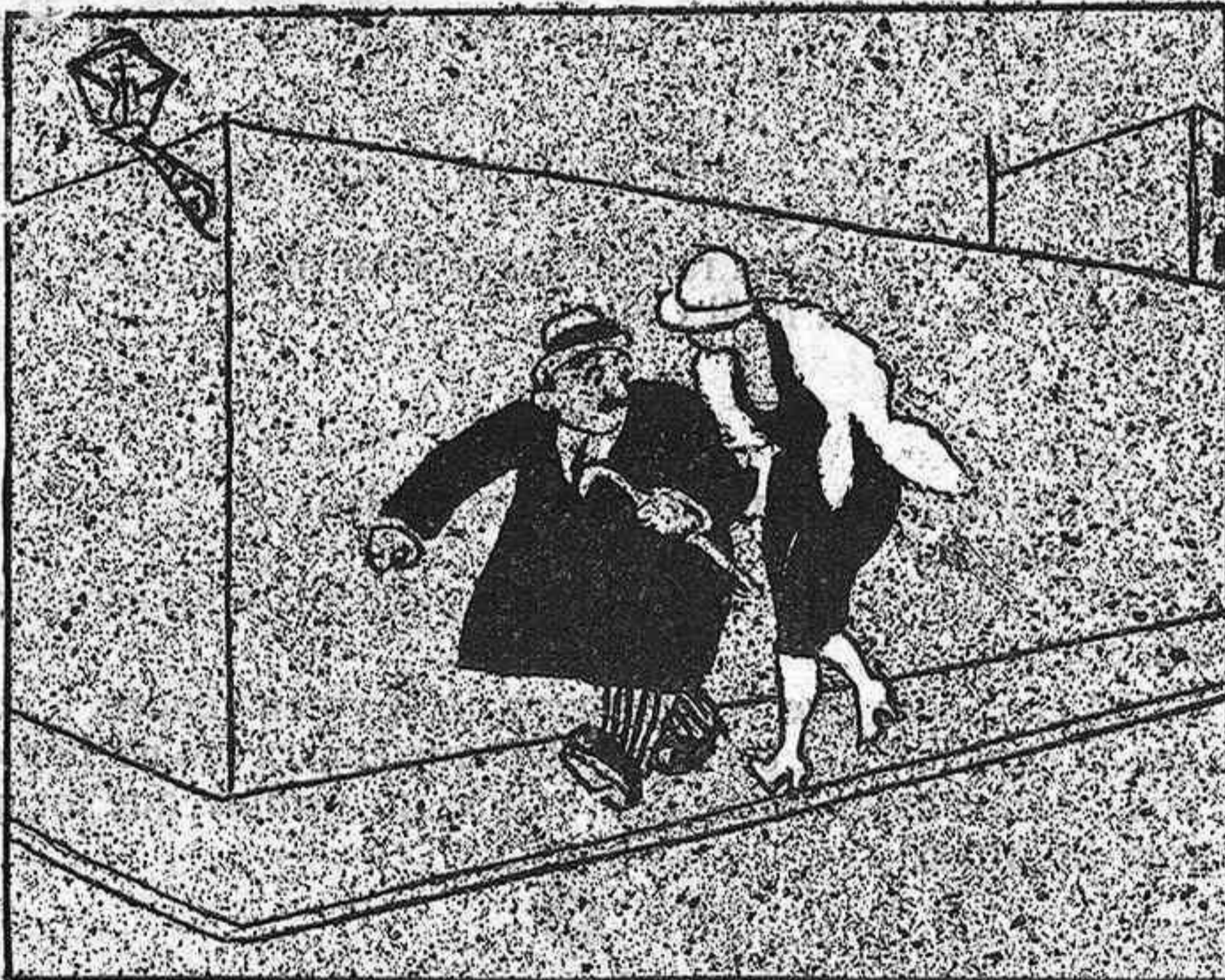

-Escolta, maco...

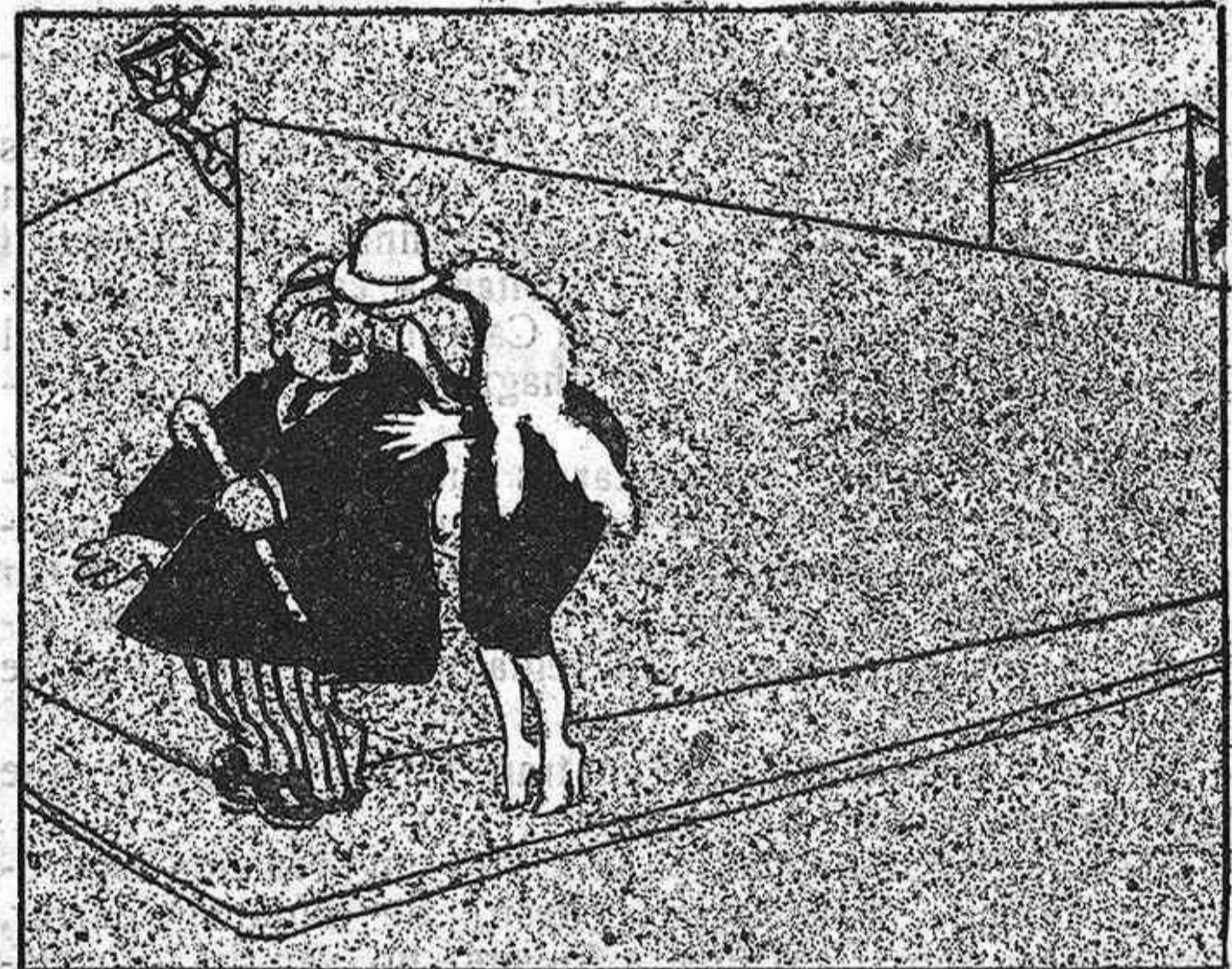
-Escolta'm carinyo...

-No estic per orgues!

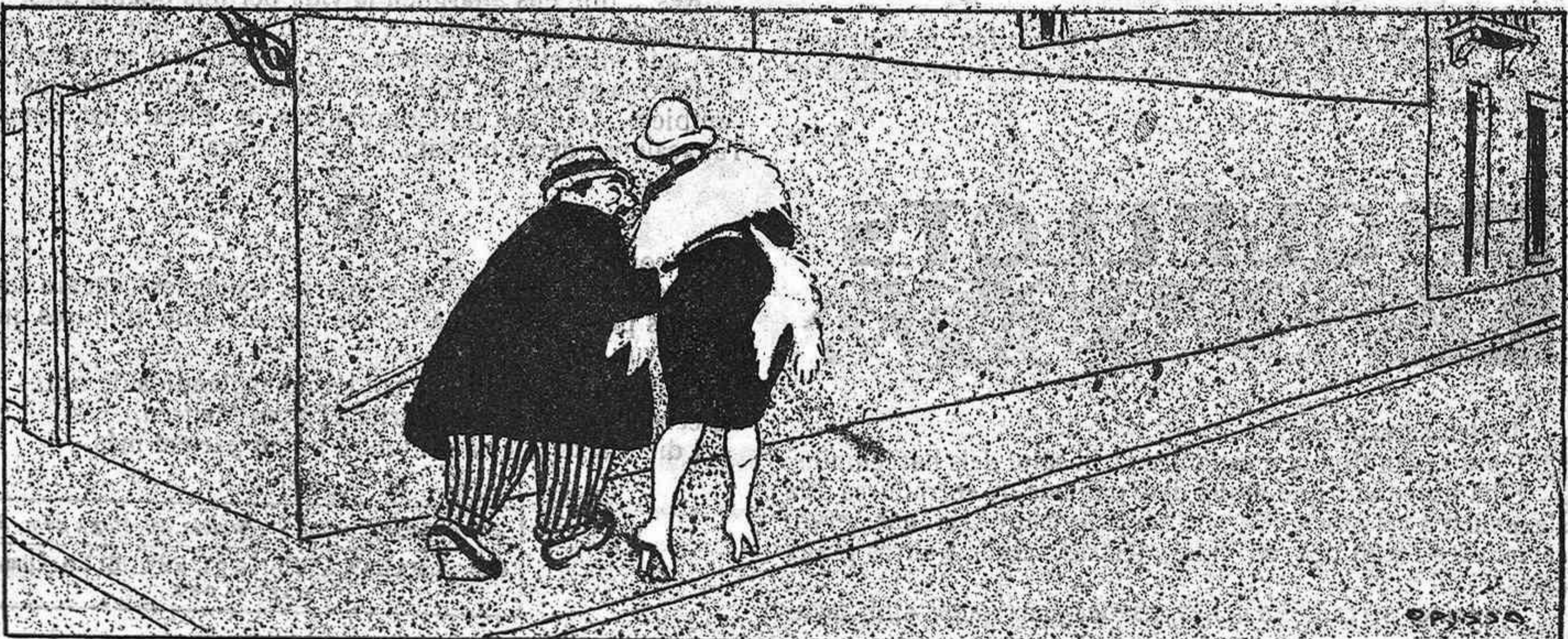

-Vina, bufó...

-Vés al diable!

-No vo'is venir?... Mira que tinc tabaquet.

-Caram, donal... Per què no ho deies més aviat?...

més seguretat i fermesa que en altres audicions de la mateixa obra capdal.

Els aficionats filarmònics sortiren extraordinàriament complascuts d'aquesta vetllada excelsa que marcarà una notable fita en el camí ja gloriós de la popular institució musical.

Després d'aquell soperb *Cant a la Joia*, bé es mereix l'«Orfeo Gracienc» un cant—també joiós—en alabança seva i del seu director.

Amen.

Els catalans hem d'estar contents; dos partits amb Basconia ens han valgut dues victòries. A l'ensem que una satisfacció moral per a la caixa federativa, ha estat un èxit formidable, convertit amb un benefici que a ben segur permetrà que enguany se reparteixin els premis amb tota puntualitat. La victòria, el benefici, l'entusiasme del públic, en fi tot, demostra que en aquest deport l'afició augmenta cada dia.

Xoquem-la, doncs, perquè, quan s'ha guanyat, no procedeixen més comentaris que'ls entusiàstics.

Demà passat, darrers partits oficials del Campionat; es potser la primera volta que's realitza una «performance» con la d'enguany el «Barcelona»; arribar al final sense cap partit perdut, sense cap contratemps; tornarà a ésser doncs, semifinalista i potser finalista i tot al Campionat d'Espanya. Tal vegada que aquesta vegada no s'hagi de lamentar la desgràcia de l'any darrer. Quí sab?

Lo que és digne de remarcar és que, malgrat tots els auguris, aquest Campionat ha transcorregut plàcidament, mansoi, sense incidents sorollosos. El valor dels equips s'ha tan posat de relleu des de un principi, que no s'ha hagut de recórrer a les martingales del reglament ni subterfugis de cap mena.

No ens lamentem, ans al contrari i fem vots per a que aquesta pau perduri llarg temps.

També és de senyalar, en la nostra migrada vida esportiva, la notable manifestació pedestre de diumenge darrer. Ara que tan se parla d'anar a Anvers, no van del tot malament aquestes curses «vermouths» que tenen el dó de deixar boca-badats a molts i de fer riure compasivament a molts d'altres que presencien el pas fadigós i esllanguit d'aquells esforços bons nois.

S'ha de convenir en absolut que'l tango feu més prosslits en quinze dies, que en deu anys n'han fet els nostres desamparats atletes.

STOP

Falten serradures?...

Com se fan diners a espatlles de la salut dels barcelonins: S'ha descobert que molts dels paquets de serradures que s'expenen a cal adroguer, són serradures que ja han servit, serradures recullides en cafès, teatres, cines, i altres grans sales.

Aqueixes serradures velles, usades, barrejades amb escu-

pinades i puntes de cigarro, les adquireixen altre cop certs acaparadors sense escrúpuls, les trien, les empaqueten de nou i les venen per noves, anant a parar als domicilis particulars.

Això cavallers és un horror.

Això és fomentar i propagar tota mena de malalties infeccioses.

Perquè la prohibició de la revenda que's fa amb els *confetti*, no pot fer-se amb les serradures de segona ma?... Tenen la paraula els flamants higienistes del nostre Municipi.

Ja degueren veure lo del «Sindicato Católico Protector del Obrero».

Una estafada pitjor que aquella cèlebre del famós Ballsteros.

A trescentes mil pessetes ascendeixen les cuotes cobrades per aqueixos especuladors modernistes.

Al costat d'ells, els terribles mangonejadors del Sindicat Únic resulten uns angelets bufadors.

Ull clínic, senyors socialistes catòlics!

Se diu que una Empresa Industrial nordamericana està reclutant de dotze a quinze mil obrers catalans per a anar a treballar als Estats Units.

Ben pagats, ben tractats, no serà estrany que hi hagin empentes per a allistar-se.

I faran bé, què diantrel!

Qualsevol cosa, menys tenir de tractar amb les bones animetes de la Patronal.

Viure bé a la pàtria respectiva és estar al cel;... però amb aqueixos senyors... ni al Cell

Què?...

Ja han tastat la famosa «carne congelada»?...

Oi que no?

Deuen haver fet com jo, que l'he cercada a tot arreu inútilment.

Es clar, com que els carnicers no la volen vendre. I com que la expenen tant cara!... I com que encara no'ns han explicat com s'ha de coure per a que no sembli que mengis sola de sabatot.

Sembla que'l nostre Sanxo ha aconseguit, de moment, que les Companyies de Electricitat no facin efectiu l'augment del preu de fluid que tenen en projecte.

Res,... que ens allarguen la vida per uns quants dies.

Agraim al de Salvatierra el bon intent, que vé a ésser com una injecció de morfina a un desventurat agonitzant.

Però ja sabem de quin mal tenim de morir: del mal de l'ambició. Avui són les Companyies de Electricitat, demà la Tabacalera i demà passat... el moro Muza.

Si corren...

Si corren a anar a les «Galeries Laietanes» encara seràn a temps per a veure una bonica exposició de pintures que's tanca avui.

Contemplaran allí una col·lecció esplèndida de obres del especialista en marines, l'artista Eliseu Meifrén.

I dient això ja està dit tot... i no en parlem més.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

La setmana que vé es posarà a la venda

ALMANAC

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PER A AQUEST ANY 1920

L'ALMANAC va tot ell dedicat a les festes
més populars de la nostra terra

ESCRIT per: Marius Aguilar, Manuel Marinello, Antoni Careta, *Jeph de Jespus*, A. Mestres, S. Alsina i Clós, *Ristol*, Adam Astor, Emili Saleta, Josep Artis, J. Costa Pomés, Lluís Capdevila, Josep Asmaras (*Staramsa*), J. Burgas, Aureli Campmany, Santiago Rusiñol, Gabriel Alomar, J. Farrán i Mayoral, A. Rovira i Virgili, Ramon Reventós, A. de Riquer, J. López-Picò i altres distingits col·laboradors

IL·LUSTRAT amb dibuixos de Opisso, *Picarol*, Robert, *Apa*, i amb gran nombre de fotografies

Originalíssima coberta còmica en colors, deguda al aixerit pinzell de *En Picarol*

PREU:
DEL ALMANAC
1'50
PESSETES

Acompanyarà a cada *Almanac* un senzill accesorí que, permetrà un cop enrollat el volum, construir fàcilment una esplèndida caricatura de bulto i desmuntable:

El Senyor Esteve en personas ben dret i ben tieso

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebuixes.

LA «BONA GENT»

—Te, vaja, aquí tens deu cèntims... però digue's al teu pare que's deixi de sindicats!